

II. MİLLETLERARASI OSMANLI TAHRİR DEFTERLERİ SEMPOZYUMU'NUN ARDINDAN

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KURT*

II. Milletlerarası Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu 19-20 Mart 1994 tarihinde Almanya'nın Erlangen şehrinde yapıldı. Sempozyumun ilki 1992 yılında Konya'da Selçuk Üniversitesi ile Humboldt Vakfı'nın işbirliği ile yapılmıştı¹. İkinci sempozyum Erlangen Coğrafya Enstitüsü Başkanı Sayın Wolf-Dieter Hütteroth tarafından, anılan vakfın maddî katkısı ile gerçekleştirildi.

Sempozyuma katılanların çoğunluğunu Türk bilim adamları oluşturmaktaydı. Ülkemizde son 20 yıl içerisinde Tahrir Defterlerine dayalı olarak yapılan bölge tarihi çalışmaları önemli ölçüde artmıştı². Buna paralel olarak Sempozyuma Türkiye'den 18 bilim adamı katıldı. Sempozyuma katılan Türk bilim adamlarının çoğunluğu genç araştırmacılar idi. Bahaeddin Yediyılmaz, Özer Ergenç, Mehmet Öz gibi tahrir defterine dayalı araştırmalara yıllarını vermiş birçok tarihçimiz sempozyumda yoktu. Katılan Türk bilim adamlarından 17'si tarihçi idi. Sayın Mesut Elibüyük Türk Tarihi Coğrafyacılığı-

---

* Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Öğretim Üyesi.

1. Bu sempozyumun bir haber-yorumu için bakınız: Yılmaz Kurt, "I. Milletlerarası Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu'nun Ardından", OTAM, Sayı: 4 (1993), s.717-721.

2. Türkiye'de son yıllarda Tahrir defterlerine dayalı olarak yapılan doktora çalışmalarından bazıları şunlardır: Adnan Gürbüz, *Amasya Sancağı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Kenan Ziya Taş, *Tapu Tahrir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Bolu Sancağı*, Ankara 1993, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Üçler Bulduk, *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahip Sancağı*, Ankara 1992, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yasemin Demircan, *Tahrir Defterlerine Göre Boğazönü Adaları (XV ve XVI. Yüzyıllar)*, Ankara 1992, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Yılmaz Kurt, *XVI. Yüzyıl Adana Tarihi*, Ankara 1992, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Şenol Çelik, *İçel Sancağı*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü; Ali Sinan Bilgili, *XVI. Yüzyılda Tarsus Sancağı*, Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü; Ahmet Kankal, *Tapu Tahrir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Çankırı Sancağı*, Ankara 1993, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

nın temsilcisi olarak toplantıya katılmıştı. Tahrir Defterleri konusunda yapılan çalışmanın sadece tarihçilerin çabaları ile başarıya ulaşamayacağı açık bir gerçektir. Bu açık gerçeğe rağmen bugüne kadar Tahrir Defterleri üzerinde -özellikle ülkemizde- çalışanlar genelde tarihçiler olmuştur. Almanya'da Hütteroth'un başlattığı Tarih belgelerinden coğrafyacı olarak yararlanma çalışmalarını ülkemizde M. Elibüyük ve Mustafa Soysal gibi bilim adamlarımız sürdürmekte. Tarihin yan disiplinlerle olan bu işbirliğinin İktisat, hukuk, demografi alanlarında da gerçekleşmesi en büyük dileğimizdir.

Sempozyum 18 Mart 1994 Cuma günü saat 9.30'da Coğrafya Enstitüsü salonunda Hütteroth'un kısa açış konuşması ile başladı. Türkiye'de yapılan kongre ve sempozyumlardaki protokol konuşmalarından hiçbirisini göremedik. Bu durum Hütteroth tarafından Erlangen'in protokol ve teşrifata önem vermeyen bir şehir oluşuyla açıklandı. Uluslararası bir toplantıda ne rektörü görebildik, ne de dekanı. Bunlar bir yana ortada tek bir garson veya hademe bile görülmedi. İki gün boyunca bütün çay ve kahve servisini Hütteroth'un muhterem eşi ve güler yüzlü oğlu yaptı. İtiraf etmeliyim ki bu durum bir Türk olarak bizleri oldukça etkiledi.

Hütteroth'un konuşmasının ardından Nejat Göyünç, I. Sempozyumdan sonra yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi. Daha önce olduğu gibi bu sefer de sempozyum için önceden bir konuşma planı hazırlanmamıştı. Aslında pratik bir çözüm olarak görülen bu yol, aksamaları önlüyorsa da sempozyumun verimini de düşürmektedir. Ortada belli bir gündem olmayınca, belli bir sıra disiplini de olmuyor. Ana konu belli ise de alt başlıklar altında toplanıp görüşülmesi gereken konular ister istemez parçalanmakta ve verim düşmektedir. Hele bazı ilim adamlarının genel problemlerin çözümü yerine sadece tahrir bilgisi içeren konuşmaları zaman kaybı gibi görüldü. Sempozyum süresinin azlığı zaten başlı başına bir problem iken bu sınırlı vakit daha verimli kullanılabilirdi.

Açış konuşmasının ardından ilk söz sırası Selçuk Üniversitesi'nden genç araştırmacı Alpay Bizbirlik'e verildi. Bizbirlik'in Tercil Kazası üzerine verdiği tebliğden sonra M. Elibüyük ve M. Kiel tebliğ katkıda bulundular. Tartışma daha çok lokalizasyon problemi ile ilgiliydi. Bugün yeri tesbit edilemeyen köylerin haritaya tahmini şekilde işlenmesinin yarattığı sakinler üzerinde duruldu. Yunan tarihçisi J. Alexander, Mora tahrir defterleri üzerine bir tebliğ sundu. Amerikalı tarihçi H. Lowry, "ilk tahrirlerde buğday ve

arpa var, sonra ürün çeşitliliği artıyor" dedi. İlhan Şahin ilk tahrirlerin ihtiyatla karşılanması hususundaki görüşüne Halep Türkmenlerinin ilk tahrirden 3-4 yıl sonraki tahrirdeki nüfus artışını örnek gösterdi: Halep'de nüfus 3-4 binden bu kısa süre içerisinde 30-40 binlere ulaşmıştı. İstanbul Üniversitesi'nden F. Emecen bütün bunların ilk tahririn önemini azaltmayacağını savundu. L. Kayapınar, İ. Beldiceanu, H. Lowry, K. Abdulfettah ek açıklamalarda bulundular. Mehdi İlhan tartışmayı Çermik ve Uzun Hasan kanunnamelerinde ispençe ve cizye konusuna taşıdı. N. Göyünç XVI. yüzyılda Mardin sancağında ispençeyi görüyoruz dedi. Böylece İspençenin sadece Rumeli'ye has bir vergi imiş gibi gösterilmesinin gerçeklere uygun olmadığı bir kez daha vurgulanmış oldu. Bu tartışma ile I. günün ilk oturumu tamamlandı.

II. oturum M. Kiel'in konuşması ile başladı. Kiel yıllardan beri Mora ve Adalar üzerine çalışmaktaydı; Kara Lofça, Yeni Pazar, Kara Hazargrad Mufassal ve İcmal Avarız Defterleri avarız haneleri konusunda bilgi verdi. Tuncer Baykara ve Zeki Arıkan I. Sempozyumda "yer adları" kolu başkanlığına seçilmişlerdi. Baykara tebliğinde yer adlarının okunmasında uygulanacak metod üzerinde bilgi verdi. Bazı yer isimlerinin sonunda görülen "kend" ve "kendi" kelimesinin menşei ve bölgeler arasında kazandığı değişik şekilleri örnek olarak gösterdi. Yer adlarının Rumeli'de, Batı Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da gösterdiği değişiklikler gerçekten ilginç bir konu olarak araştırılmaya değer. Daha sonra "kişiadları" dalında I. Sempozyumda verilen görev uyarınca, Y. Kurt, tahrir defterlerinin onomastik açıdan değerlendirilmesinde bilgisayardan yararlanma yolları ve bu işin kimi problemleri konusunda bilgi sundu. H. Lowry isimlerin bilgisayara eski harflerle yüklenmesi ve okuyucunun yorumda serbest bırakılmasının yararlı olacağı görüşünü öne sürdü. Ancak bu görüş ilk bakışta doğru gibi görünse bile mevcut problemleri daha da artıracak bir uygulama olacaktı. Çünkü Türkçe bir isim olan *Güvendik* ismi Türk araştırmacılar tarafından bile *Gündek* şeklinde okunabilmekteydi. İsimlerin okunmasında Halil-Celil, Nuri-Börü-Yuri farklı okunuşlarını çözümede formül ararken Türkçe isimleri Arap harfleriyle yabancı araştırmacıların eline vermek fazla yararlı olmasa gerek. Ancak okunuşların yanında klişe veya Arap harfli yazımını da vermek daha doğru olabilir.

II. Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu'nun III. oturumunda F. Emecan Mufassal ve İcmal defterlerin karşılaştırmalı olarak kullanılmasının önemine işaret etti. H. Lowry'nin ek açıklamalarını

Muzaffer Arıkan devam ettirdi: Normal mufassal defterleri ile yaya ve müselleme defterleri arasında sancağın coğrafi dağılımı açısından da fark vardı. Ankara yaya sancağı Hüdavendigâr sancağına kadar ulaşıyordu. Bolu ve Ankara sancaklarının Arıkan tarafından karşılaştırılmalı olarak yayına hazırlanmakta olduğunu duymak katılanları sevindirdi.

Tahrir Defterlerinin yayınlanması konusu büyük ilgi doğurdu. Lowry'nin teklifi oybirliği ile kabul edilerek 438 numaralı *Anadolu Eyaleti Muhasebe Defteri*'nin ve 3 Numaralı *Mühimme Defteri*'nin yayınlanmasından dolayı Devlet Arşivleri Genel Müdürü Sayın İsmet Binark'a bir teşekkür mektubu gönderilmesine karar verildi. Aslında Binark da bu sempozyuma çağırılmış, fakat işlerinin yoğunluğu sebebiyle katılamamıştı.³ Tahrir Defterlerinin yayımı konusunda Halil İnalçık hocamızın proje ve çabalarından haberdardık. 438 numaralı defterin seçimi de İnalçık başkanlığında Ankara'da gerçekleştirilen toplantıların ilkinde 19.12.1992 tarihinde kararlaştırılmıştı. Tahrir defterlerinin neşrinin özellikle Amerikalı araştırmacılar tarafından ilgi ile beklenmekte olduğu görülmüş oldu. Herhalde bunun da en büyük sebebi araştırma için Amerika'dan gelip gitmenin doğurduğu sıkıntı idi.

Tahrir defterlerinin yayınında tıpkı basıma gidilmesi, transkribe yapılmayarak değişik konu, deyim, yer ve kişi adları indekslerine yer verilmesi Ankara toplantılarında da Sayın İnalçık hocamızın ısrarla savunduğu görüş idi. Nitekim 438 numaralı defter tamamen bu görüşe uygun olarak gün ışığına çıkmış oldu. Macar araştırmacı D. Géza da bu görüşü savunmaktaydı. Türkiye'de bugüne kadar yapılan çalışmalarda çoğunlukla belge değerlendirilmesi yapılmış; belge yayınında ise iki ayrı yol izlenmişti. G. Kaldy-Nagy ve B. W. McGowan gibi bilim adamları defterleri kişi adları dahil aynen Latin harflerine aktarmışlardı. R. Yinanç-M. Elibüyük ise Malatya ve Maraş sancakları üzerine yaptıkları müşterek belge yayınlarında hacmin daha fazla artmasından kaçınarak kişi adlarını almamışlardı⁴. B. Yediyıldız Ordu yöresinin temel tarih kaynaklarını yayınladı.

3. İsmet Binark bu göreve geldiği günden beri Üniversite çevresinden tebrik alan başarılı bir çalışma grafiği sergilemektedir. *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Türkiye Dışındaki Türkler Bibliyografyası* gibi yayınlar bunlardan sadece birkaçıdır. Kendisini bu vesile ile bir kez daha kutlarım.

4. Refet Yinanç-Mesut Elibüyük, *Maraş Tahrir Defteri*, c.I-II, Ankara 1988, Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yay.; *Kanuni Devri Malatya Tahrir Defteri*, Ankara 1983, Gazi Üniversitesi Yay.

mak projesinde, Ü. Üstün ile birlikte daha değişik bir yol tutarak hem transkribe, hem de tıpkıbasım verdi⁵. Biz de yakında Türk Tarih Kurumu yayınları arasında çıkacak olan *Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri* isimli belge neşrinde kişi adlarını almadık. Tahrir defterlerinin belge olarak neşrinde esas amaç, siyakat okuyabilen tarihçiler ise belge neşrinde İnalçık metodunu uygulamak elbette en kısa ve güvenilir yoldur. Ancak belge neşrinde faydalanacak olan araştırmacıları daha geniş yelpazede düşünürsek iktisat tarihçileri, hukukçular, coğrafyacılar, demograflar da bu yayınlardan yararlanacaklardır. Bu kişilerin bir kısmı siyakat değil matbu' metin bile okuyamadıkları bilinen bir oluşturdur. Öyleyse sırf tıpkıbasım vermekle sağlanacak yarar tarihçilerle sınırlı kalabilecektir. Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesinde sürdürülen tahrir defteri neşir çalışmalarında Ordu Yöresi yayınında olduğu gibi hem transkribe hem tıpkıbasım düşünülmektedir⁶.

Sempozyuma katılan bilim adamlarının hemen hepsi -tebliğ vermek zorunluğu olmadığı halde- tebliğ sundular. İ. Şahin'in tahrir defterlerinde kullanılan harf ve rakam kısaltmaları konusundaki ilginç tebliğini zevkle dinledik. Melek Delilbaşı da Mesut Elibüyük gibi tahrir araştırmacıları (Defterolog, Defterci)'lerin dünyasına başka mekanlardan katılmış Türk tarihçilerinin el atmaya çekindiği Mora tahrir defterlerini araştırmaya koyulmuştu. Böylece tarihçiliğin dar kalıpları kırılarak bir Bizanstinist, Osmanlı arşivlerinden yararlanarak literatürdeki mevcut bilgileri arşiv bilgileriyle desteklemektedir.

Mehdi İlhan dışında M. Çetin Varlık, Ayhan Pala ve diğer Türk araştırmacılar tebliğlerini Türkçe olarak sundular. Türkçe tebliğlerimiz Bulgar ve Polonyalı araştırmacılar tarafından belki tam olarak takip edilemedi. Ancak katılanların tamamına yakını Türkçeyi açık ve net konuşmasalar bile anlatılanları anlayacak kadar bilmekteydiler. M. Venzke ve M. Kiel dostlarımız o güzel Türkçelerini bir parça kaybetmiş olmalarına rağmen anlatılanların tamamını anladılar.

5. Bahaeddin Yediyıldız-Ünal Üstün; *Ordu Yöresi Tarihinin Kaynakları 1 1455 Tarihli Tahrir Defteri*, Ankara 1992, Türk Tarih Kurumu Yay.

6. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan tahrir defterleri üzerinde uzun zamandan beri sürdürülen ekip çalışması sonunda 13 ayrı Mufassalın bilgisayar ortamına aktarılması tamamlanmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan defter üzerindeki çalışmalar proje tamamlandığında doğrudan bilgisayardan yapılabilecektir. Araştırmacı ekranda aynı sayfanın tıpkıbasımını ve transkripsini aynı anda görebilecek ve istediği sayfaların çıktısını hazırlanan tüzük uyarınca alabilecektir.

Tahrir Defterlerinin dili de Türkçe olması dolayısıyla bu konudaki sempozyumlarda dilin Türkçe olması gerektiği Ömer Lütfi Barkan rahmetlinin de savunduğu bir görüştü. Bu gerçekten hareketle Konya'da yapılan I. Sempozyumda sempozyum dilinin Türkçe olması oybirliği ile kararlaştırılmıştı. Hütteroth'un İngilizce açış konuşması sempozyum dilinin İngilizce olmasına- 1. Sempozyumun kararına rağmen- sebep olmuş gibi oldu. Sempozyum dilinin Türkçe olması yolundaki ricamız oturum başkanı olan N. Göyünç ağabeyimiz tarafından kabul görmese bile D. Geza, N. Beldiceanu gibi araştırmacılar tebliğ ve katkılarında Türkçe konuşmakla bize kendilerini tercümesiz anlama fırsatı vermiş oldular. Buna yabancı dili Fransızca olan R. Yinanç; esas yabancı dili İspanyolca olan M. Arıkan gibi tarihçilerimiz yanısıra genç araştırmacılar da memnun olmuşlardır.

Sempozyumun son oturumunda problemlerin tartışmasına yer verildi. Hütteroth yapılacak araştırmaların belirli normlar esas alınarak yapılması için 12 madde tesbit etmişti: Kaynakların tanıtılması; kişilerin statülerinin belirtilmesi; sosyal grupların, dini nitelikli muaf grupların belirtilmesi; has, zeamet, timar, mülk miktarlarının tesbiti; aşiret reislerinin bildirilmesi; ziraat ürünlerinin ve hayvanatın bildirilmesi; vergi oranları; konuşulan dil; defterde yer alan karye ve mezraa sıra numaralarının verilmesi; harita ve lokalizasyon; kullanılacak semboller ve tipler.

Hütteroth'un bu kısa açıklaması hazırlamış olduğu basılı ek açıklamalara rağmen enine boyuna tartışılarak ortak bir şekil ve metod tesbiti mümkün olmadı. Zaten böylesine kısa bir sempozyumda böyle bir sonuç beklenemezdi. Sempozyumun ortaya koyduğu gerçek Osmanlı tahrir defterleri üzerine çalışan defterologların birçok problemi vardı. Bunların başında ortak bir yayın organı bulunmayışı gelmekteydi.

Osmanlı Araştırmaları Dergisi ve **OTAM** bunun için ilk aklı gelen isimler oldu. Sonunda OTAM'ın sahibi ve sorumlu müdürü M. Arıkan hocamızın da onayı alınarak OTAM'ın tüm dünya defterologlarının ortak yayın organı olması teklifi oybirliği ile kabul edildi. Bundan sonra tahrir defterleri üzerinde yapılacak bütün çalışmalarda ortak yayın organımız OTAM olacaktır⁷. Bulgaristan'da

7. OTAM, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi'dir. Yılda bir defa da olsa düzenli olarak yayınlanmaktadır. Derginin basım ve dağıtım işlerini Sayın Prof. Dr. Yavuz Ercan büyük bir başarı ve özveriyle yürütmektedir.

veya Lübnan'da yapılan bir tahrir yayını hakkında bilgi almak bundan sonra OTAM aracılığıyla mümkün olabilecektir. Bu ümitlerimiz gerçekleşirse OTAM'ı yılda 2 defa da yayınlamak sanırım mümkün olabilecektir.

Sempozyumun kapanış oturumunda R. Yinanç söz alarak Balkan ülkeleri tarihi üzerinde araştırma yapanların çoğu zaman vakıf defterlerini ihmal ettiklerini vurguladı. Oysa tahrir defterlerinde kaydına rastlanmayan köy ve mezraaların vakfa tahsis edilmiş olmaları dolayısıyla evkaf defterlerinde yer aldıklarını bildirdi. Bir sancakta vakıf kayıtları çoksa ayrıca bir evkaf defteri tanzim edildiğini, vakıflar az ise Mufassalın içinde veya sonunda kayıt edildiğini Sofya, Siilistre, Kırşehir defterlerini örnek vererek açıkladı. M. Arıkan ise bazı deyimlerin anlamının doğru açıklanmadığını söyleyerek *bağırdağ* ve *abriz* kelimelerini örnek verdi. Bulgar araştırmacı Elena Grosdanova'nın Bulgaristan arşivlerinde bulunan Osmanlı Tahrir Defterleri üzerine verdiği bilgiler dikkat çekti. Ancak toplam sayısı 405 adet olan bu İcmal ve Mufassaları incelemek imkanı çok sınırlıdır. İstanbul'a gelen bir araştırmacının acaba Bulgaristan'da hangi bilgiler var diyerek ayrıca Sofya'ya gitmesi zordur. Sempozyuma katılan bir araştırmacının vurguladığı üzere bu defterler 1931 yılında hurda kağıt olarak satılan belgeler arasında Bulgaristan'a gitmiştir. Gidiş şekli ne kadar trajik olsa da bu arşiv belgelerinin yeri İstanbul Osmanlı Arşivi (Başbakanlık Arşivi)'dir. Sadece kataloglarının değil bu defterlerin aslının da iadesini beklemek bir bilim adamı olarak hakkımızdır.

Sempozyum sonunda III. Sempozyumun yeri ve zamanı gündeme geldiğinde H. Lowry ve M. Çetin Varlık dostlarımız öne çıktılar. Lowry III. Sempozyumu Yenidünya'da Sayın Varlık ise Marmara Üniversitesi'nde gerçekleştirilmek istiyordu. Sempozyum tarihi ise 2 yıl içerisinde olacaktır.

Tebliğlerini İngilizce sunan bilim adamlarının konuşmaları hakkında maalesef yeterli bilgi veremiyorum. Ancak böyle verimli

Tamamen bilimsel amaçla çıkarılan derginin dağıtımı ücretsiz olarak yapılmakta ve bütün dünya üniversitelerine ulaştırılması yolunda çaba harcanmaktadır. Haberleşme adresi: Prof. Dr. Yavuz Ercan, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi 06100 Sıhhiye - ANKARA Tel: 00-90-312-310 32 80/1008 FAKS: 00-90-312-310 57 13 Dergiden temin etmek isteyenler bu adrese bildirebilirler. Osmanlı tarihi konusunda gönderdiğiniz yazılar hangi dilde olursa olsun basılacak; basılmadığı takdirde size haber verilecektir. Bu imkanı bütün Osmanlı araştırmacısı tarihçilerin yeterince değerlendireceğine inanıyor yazı ve haberlerinizi bekliyoruz.

bir toplantının unutulmaması ve daha iyi gelişmelere zemin hazırlaması dileğiyle bu haber-yorumu kaleme almaya teşebbüs ettim. Ümit olunur ki diğer arkadaşlarımız da kendi yorum ve değerlendirmelerini kendi üniversitelerinin dergilerinde yayınlasınlar ve böylece sempozyuma katılamayan araştırmacılar sempozyum sonuçlarını daha sağlıklı öğrenebilsinler.

Sempozyum pekçok güzel anıyı bizlere hediye etti. Benim için bunlardan en güzellerinden biri de sabah kahvaltısında okunan Ankara'dan gelmiş! Name-i Süleymanî idi. "Pençesini" çektirdiğimizde Sayın Rumen dostumuza elbette bir suretini göndereceğiz.

Amerika'da veya İstanbul'da III. Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu'nda buluşabilmek dileğimizle.

SEMPOZYUMA ÇAĞRILAN BİLİM ADAMLARI VE ADRESLERİ:

Kemal Abdulfattah, Bir Zeit University, Bir Zeit/West Bank
Fax: 00972-2-2-957656

Alaeddin Aköz, Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Konya/Türkiye.

John Alexander, University of Thessaloniki, Department of
Modern History Fax: 031-341-484 Thessaloniki/Grec

Muzaffer Arıkan, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sıhhiye/
Ankara, Türkiye Tel: 0090-312-310 32 80 / 1293 Fax: 310 57 13

Zeki Arıkan, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bornova/
İzmir, Türkiye.

Hasan Bahar, Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Konya/Türkiye.

Muhammed Adnan Bakhit, The President, al-Bayt University,
Amman (Mafrak) Fax: 00962-68 46 721 (Sempozyuma katılmadı).

Evangelia Balta, 140, Markomichaelis, 11472 Athens Grec

Tuncer Baykara, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih
Bölümü Bornova-İzmir, Türkiye.

Irene Beldiceanu, Parc de Lormoy (G 1), F-91240 St. Michel sur Orge.

Alpay Bizbirlık, Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Konya/Türkiye.

Dávid Géza, Szigetvari ul. 41, H-1222 Budapest.

Melek Delilbaşı, A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sıhhiye/Ankara Türkiye Tel: 0090-312-310 32 80/1071. Fax: 310 57 13.

Mesut Elibüyük, A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sıhhiye/Ankara Türkiye Tel: 0090-312-310 32 80/1308 Fax: 310 57 13.

Feridun Emecen, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, Beyazıt-İstanbul Türkiye.

Christine Fenesan, Şosea Giurgiului 124A, et.4 App.20 75314 Bukarest.

Nejat Göyünç, İmam Hüsnü Sokağı, 35-3 Bankaevleri 81130 Üsküdar-İstanbul Türkiye.

Elena Grosdanova, Bul. Sipcenenski prohod 52 Bl.17, 1113 Sofia.

Wolf-Dieter Hütteroth, Geographisches Institut, Kochstr. 4, 91054 Erlangen Almanya Fax: 0049 9131-85-2013.

Mehdi İlhan, O.D.T.Ü. Tarih Bölümü, Ankara, Türkiye.

Svetlana Ivanova, Svetlostruj No.4, Exit B, Sofia 1111.

Levent Kayapınar, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Sıhhiye/Ankara, Türkiye Tel: 0090-312-310 32 80/1645 Fax: 310 57 13.

Machiel Kiel, Joseph Roth Str. 94, D-53175 Bonn.

Arno Kleber, Institut für Geographie, Üniversiteasstrabe 30, D-95440 Bayreuth Fax: 0049-921-552235.

Dariusz Kolodzieczyk, Institute of History, Warsaw University, ul, Krakowskie Przedmiescie 26/28, PL-00-927 Warsaw.

Rumen Kowatshev, NB Kiril i Metodij, bul. "W. Lewski" 88, Sofia.

Yılmaz Kurt, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sıhhiye/Ankara Türkiye. Tel: 0090-312-310 32 80/1053 Fax: 310 57 13.

Heath Lowry, Princeton Universit, Near Eastern Studies, Jones Hall Princeton, New Jersey 08544-1008.

George Mejer, Isnstitut f. Geschicchte u. Kultur des Nahen Orients. Veterinarstr. 1, D-80539 München.

Nenad Moacanin, Mletacka 5, 41000 Zagreb Fax: 0385-41513-834.

Fodor Pal, Mag4yar Tudományos Akademia Törtenettudományi Intezete Postafiók 9, Budapest.

Ayhan Pala, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Gazi/Ankara, Türkiye.

Peter Soustal, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Postgasse 7, A-10 Wien.

İlhan Şahin, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fikirtepe/İstanbul Türkiye.

Hans Theunessen, Drift 15, 3512 Utrecht.

Private adrdes: Visscharsplein 40, 3511IX Utrecht.

Mehmet Ali Ünal, Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Isparta/Türkiye.

M. Çetin Varlık, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı, Fikirtepe/İstanbul, Türkiye.

Gilles Veinstein, Centre d'Etudes sur la Russie, l'Europe Orientale..., 54 Bd Raspail, F-75006 Paris.

Margaret Venzke, College of Arts and Sciences, Stetson University, DeLand, Florida 32720-37756. Fax: 001-904-822-8832.

İbrahim Yılmazçelik, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Elazığ/Türkiye.

Refet Yinanç, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dekanı, Beşevler/Ankara, Türkiye.